

PRÁCE NEUVOLNĚNÉHO ZASTUPITELE STATUTÁRNÍHO MĚSTA

Hana Tomanová

Katedra managementu a marketingu, FES, UPa

In this short paper some experience with working load of elected representatives for the city authorities is described. The elected representatives coming from different political parties, have to keep their full time jobs. But they have to participate on different committees, then solve problems resulting from committed negotiations, meet with their voters and with citizens, etc.

According to the author, the number of additional working hours is not negligible in comparison with their regular job duty.

Zdrojem mého pojednání je především osobní zkušenost z práce v „malé“ politice, z práce voleného zastupitele obecního úřadu.

Zastupitele řadíme do sociální skupiny lidí politicky angažovaných. Kandidovat v komunálních volbách se rozhodli ti, kteří jsou ochotni zastupitelské činnosti věnovat potřebný čas, kteří jsou ochotni a schopni řešit konkrétní pracovní problémy v souladu s obecním prospěchem. Vzhledem k našemu volebnímu systému jsou zastupitelé voleni na kandidátkách politických stran, jsou tedy nejen reprezentanty obce, ale i nositeli politické zodpovědnosti. Jejich úkolem je přijímat rozhodnutí a hájit zájmy obce v rámci zákonů ČR i dodržovat politické programy, s kterými do voleb vstupovali. Přitom je třeba si uvědomit, že mnozí ze zvolených zastupitelů přichází do své funkce jako naprostí laici ve věcech samosprávy, bez jasných představ o úkolech, které je čekají a mnohdy s nerealistickými představami, čeho všeho je možné dosáhnout. S přihlédnutím ke svěřeným kompetencím jsou však zvolení zastupitelé velice významnou skupinou, která může podstatným způsobem ovlivnit úroveň rozvoje svěřeného území.

Komunální politika je v naší republice problém v šesti tisících obcích, z nichž každá žije svými problémy a svými starostmi. Pro práci zastupitele není možné stanovit jakýsi „univerzální model“, je nemožné popsat všechny aktivity a alternativy jeho práce, stanovit pořadí priorit. Je rozdíl mezi zatížením uvolněných a neuvolněných zastupitelů i mezi prací zastupitele malé obce nebo statutárního města. Ve svém příspěvku, jehož cílem je zhodnotit vytížení neuvolněného zastupitele, vycházím z výzkumu práce zastupitelů města Pardubice.

Působnost zastupitelstva je stanovena Ústavou a zákonem ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Obecní zastupitelstvo je vrcholným orgánem a zastupitelským sborem obce.

V Pardubicích se v prvním povolebním roce sešlo zastupitelstvo na 7 zasedáních, přičemž každé trvalo v průměru 6 – 8 hodin. Budeme-li vycházet z předpokladu 100procentní účasti na každém zasedání, znamená to, že každý zastupitel „odpracuje“ ročně 42 – 56 hodin. A to nezapočítáván „x“ hodin věnovaných studiu materiálů, se kterými se musí zastupitelé seznámit. K tomu můžeme připočítat 24 – 48 hodin práce v politických klubech (některé se scházejí 1x za dva týdny, některé 1x za měsíc, přičemž každé jednání trvá kolem 2 hodin), což v tomto okamžiku znamená u některých zastupitelů přibližně 100 hodin ročně.

Výkonným orgánem zastupitelstva je obecní rada, která si zřizuje jako své poradní orgány komise, které jsou v oblasti samostatné působnosti jejími kontrolními a iniciativními orgány.

V tomto volebním období pracuje v Pardubicích 30 odborných komisí, které jsou v průměru 13členné. Jejich obsazení bylo politickými stranami dohodnuto tak, že dvě nejsilnější strany, ODS a ČSSD delegovaly do každé komise po dvou členech, ostatní politické strany po jednom. Bylo ponecháno na rozhodnutí stran, zda do komise delegují svého zastupitele nebo jiného člena – většinou odborníka na danou problematiku. Komise se scházejí zpravidla 1x za měsíc až 6 týdnů, doba trvání jedné schůze je 2 – 3 hodiny, některé komise zasedají i déle. Nelze určit přesně časové zatížení jednoho zastupitele v komisích, neboť někteří pracují v jedné komisi, jiní ve čtyřech i více. Jiné je časové zatížení předsedy komise, který se musí na jednání připravovat, jiné člena komise. Mimo tuto pravidelná jednání musí členové komisí plnit i další úkoly, vyplývající z programu jednání. Důležitou formou jsou schůzky s občany, na kterých získávají jednak materiály pro práci komise, jednak řeší vzniklé problémy.

Někteří členové zastupitelstva zastupují zájmy města v představenstvech a dozorčích radách různých společností, kde hájí zájmy města a dohlížejí, aby tyto organizace přinášely městu a občanům prospěch. Tyto orgány scházejí zpravidla 1x měsíčně, doba jednání se pohybuje kolem 4 až 6 hodin.

Pokusím-li se v této chvíli zhodnotit práci plně vytíženého zastupitele, odpracuje v jedné komisi ročně přibližně 30 hodin krát počet komisí, což je i 120 hodin ročně, nepočítám-li přípravu na jednání ani následné aktivity. Je-li členem představenstva nebo jiného orgánu, můžeme připočítat dalších nejméně 60 hodin ročně, což v součtu znamená u některých zastupitelů 180 hodin ročně.

Lze tedy konstatovat, že pokud by práce zastupitele končila u těchto aktivit, znamenalo by to v ročním běžně uvažovaného objemu 2 000 pracovních hodin, přibližně 14 % práce navíc.

Zastupitelé musí při své práci dbát především na to, aby zájem veřejnosti byl na prvním místě. Zpětné informace o své práci získávají na besedách i jiných setkáních s občany města. Cílem těchto akcí je informovat o práci „radnice“, seznamovat se s problémy voličů, a tím dosáhnout jejich větší participace na veřejném životě města. Tyto besedy aktivují občany k větší účasti na spolupráci s městem, dávají jim možnost přímého kontaktu se zastupiteli, někdy i možnost okamžitého vyřešení jejich problému. Na druhé straně pomáhají tato setkání zvoleným zastupitelům získávat informace a podněty pro svoji práci a udržovat si přízeň svých voličů.

Při své práci se zastupitelé setkávají s profesionálním aparátem, který zajišťuje práci obce. Úroveň spolupráce a vzájemné vztahy mezi zastupitelem a profesionálním pracovníkem podstatným způsobem ovlivňují úspěšnost plnění úkolů obce.

I přes poměrně značné vytížení zastupitelů vidím nezbytnost jejich dalšího vzdělávání. Každý, kdo aspiruje na práci v zastupitelstvu by měl rozvíjet svou osobnost. Mezi oblastmi, které by měly být pokryty dalším vzděláváním patří především etika a kodex práce veřejného činitele, schopnost komunikace, základy etikety, rozhodování, obhajování a prosazování věcí.

Velkým problémem je přesvědčit zastupitele, aby se účastnili odborných přednášek, popř. vzdělávacích kurzů – a to není pouze nedostatek zájmu, ale hlavně nedostatek času, protože mimo malou skupinu uvolněných zastupitelů vykonávají ostatní svoji práci při zaměstnání, ve svém volném čase. Ale je třeba konstatovat i to, že se informace o možnostech dalšího

vzdělávání k zastupitelům vůbec nedostanou, protože přetrvává vžitá představa, že finanční prostředky na vzdělávání jsou určeny především profesionálním pracovníkům.

Na závěr musím konstatovat, že není možné průměrovat či normovat pracovní zatížení jednoho zastupitele. Uvedené hodnoty jsou pouze ilustrativní. Každý věnuje práci jiný čas, každý pracuje s jiným nasazením. Ze své zkušenosti mohu říci, že při součtu vyčíslitelných i nevyčíslitelných aktivit (příprava na zasedání zastupitelstva, na schůze komisí, setkání s občany, společenské aktivity vyplývající z funkce zastupitele aj.) znamená práce v zastupitelstvu přibližně 20 – 25 % práce navíc.

Činnost lidí ve funkcích v zastupitelstvech bude vždy hodnocena jejich voliči – toho si musí být všichni vědomi. Také si musí být vědomi toho, že zároveň s jejich prací je hodnocena i politická strana, kterou zastupují. Kandidovat ve volbách se rozhodl každý dobrovolně, zvolením do zastupitelstva přijal nejen práva, ale i celou řadu povinností.

Kontaktní adresa:

PaedDr. Hana Tomanová
Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Katedra managementu a marketingu
Studentská 84
532 10 Pardubice
☎ 040/603 6163
e-mail: Hana.Tomanova@upce.cz

Recenzoval: doc.Ing.Radim Roudný,CSc., vedoucí katedry managementu a marketingu,
FES,UPa